אותיות האלף-בית

THE HEBREW ALPHABET

2/2001 ■ 632 שבט התשס"א

אלף השני לפני סה״נ כתבו הבבלים והאשורים בכתב היתדות, והמצרים - בכתב ההירוגליפי. בסוגי כתב אלו היו מאות סימנים, ורק סופרים ומשכילים מעטים ידעו לקרוא ולכתוב.

הכנענים, שב-1800 לפני סה"נ (בקירוב) יצרו כתב לשפתם, תרמו לאנושות את האלף-בית וגרמו לכך שברבות הימים הפכה ידיעת קרוא וכתוב לנחלת הכלל. הם השתמשו בתמונות דומות לאלו שבכתב ההירוגליפי, אך בעוד שבכתיבה המצרית התמונה סימלה את שם התמונה, בכתב הכנעני התמונה ציינה רק את ההגה הראשון שבשם התמונה. ציור של בית סימל את ההגה ב, כף-יד ציינה כ, מים - מ, עין - ע, ראש - ר.

תב התמונות הכנעני התפתח לכתב קווי. באלף הראשון לפני סה״נ, לאחר שבארץ-ישראל ובסוריה התיישבו בני ישראל (העברים), הפלשתים והארמים, הצטמצמה כנען לשטח לבנון של ימינו. היוונים קראו לכנענים פיניקים. בכתב הפיניקי היו 22 סימנים קוויים, שרובם נקראו על שם התמונה המקורית. השמות אלף, בית, גימל, דלת וכו׳ נשתמרו בעברית וברוב השפות שכתביהן הם צאצאי הכתב הפיניקי, ובכלל היוונית.

בני ישראל, בהגיעם לארץ כנען, אימצו את מסורת הכתיבה הכנענית-הפיניקית ובמאה התשיעית לפני סה"נ החלה התפתחותו הנפרדת של הכתב העברי (העתיק). גם הארמים, שהגיעו לסוריה לאחר העברים, למדו את הכתב הפיניקי ופיתחו ממנו ענף עצמאי משלהם.

מאה השמינית לפני סה״נ כבשו האשורים את ערי ארם וגילו שהארמים כתבו בכתב נוח הרבה יותר מכתב היתדות שלהם, בעל מאות הסימנים. הם הפכו את השפה והכתב הארמיים לאמצעי-תקשורת בין מחוזות האימפריה האשורית, וברבות הימים הייתה הארמית שפה בין-לאומית. הפקידים ורבים מבני המעמד העליון בכל העמים שבממלכות אשור, בבל ופרס דיברו וכתבו ארמית. בימי שיבת ציון, כתבו תושבי יהודה ושומרון טקסטים עבריים בכתב העברי (העתיק) ואילו טקסטים ארמיים - בכתב הארמי.

לאחר כיבוש האזור בידי היוונים פסקה הארמית לשמש שפת הממלכה, אבל כל עם החל לפתח את השפה והכתב הארמיים בדרכים משלו. כך פיתחו היהודים מהכתב הארמי את הכתב המכונה במקורותינו - כתב אשורי, הוא אבי הכתב שלנו -הכתב העברי המרובע.

פרופ' יוסף נוה האוניברסיטה העברית בירושלים

הסדרה מופיעה ב-3 גליונות:

- * 22 בולי אותיות האלף-בית בערך נקוב של 10 אג' כל אחד (מעצב: ארנסט לורנצוב).
- * 5 בולי אותיות סופיות, בערך נקוב של 10 אג' כל אחד (מעצב: יצחק גרנות, ע״פי ארנסט לורנצוב).
- בול אלף-בית בערך נקוב של 1 ש"ח
  (מעצב: יצחק גרנות, ע"פי ארנסט לורנצוב).

מעצב הבולים: ארנסט לורנצוב STAMPS DESIGNER: ERNEST LORENTSOV

The Hebrew Alphabet

n the second millennium BCE the Babylonians and the Assyrians wrote in the cuneiform script and the Egyptians - in their hieroglyphs; these scripts contained hundreds of signs and only scribes and a few learned persons knew how to read and write.

The Canaanites, c. 1800 BCE, by inventing a writing system for their language, bestowed the alphabet to human civilization and thus eventually contributed to worldwide literacy. They employed pictographs reminiscent of those of the hieroglyphs, but whereas in the Egyptian writing each picture stood for its name, in the Canaanite script it represented only the first sound of the picture's name. The drawing of a house (bayit) symbolized b, that of the palm of the hand (kaf) signed k, water (mayim) - m, head (rosh) - r, etc.

he Canaanite pictographs evolved into linear signs. In the first millennium BCE, in the wake of the Israelite, Philistine and Aramean settling in Eretz-Israel and Syria, Canaan was reduced to the territory of what is today Lebanon. The Greeks called the Canaanites, Phoenicians. The Phoenician script consisted of 22 linear letters, most of which preserved the names of the pictures: alef, bet, gimmel, dalet, etc.

The Hebrews and the Arameans adopted the Canaanite-Phoenician writing. The independent (old) Hebrew script branch began to evolve in the ninth century BCE and Aramaic one hundred years later.

n the eighth century BCE the Assyrians conquered Aram and realized that the Arameans wrote in a script much more convenient than their cuneiform one having hundreds of signs. They turned the Aramaic language and script into the official means of communication in their provinces. Aramaic eventually became the international language of the administration and the intelligentsia of the Assyrian, Babylonian and Persian empires.

השירות הבולאי – טל: 5123933 –03 שדרות ירושלים 12, תל אביב–יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933 12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

In the Persian period the inhabitants of Judah and Samaria wrote Hebrew texts in the (old) Hebrew script, whereas Aramaic ones in the Aramaic script.

After the Greek conquest of the region Aramaic ceased to be the official language of the realm, but each nation began to develop its own Aramaic dialect and script. Thus the Jewish people developed from the Aramaic script, what is called in the sources, "Assyrian" script. This is the ancestor of the contemporary square Hebrew script.

Prof. Joseph Naveh The Hebrew University of Jerusalem

The Hebrew Alphabet set of stamps is issued in three sheets:

* 22 stamps for each letter of the alphabet issued in a special sheet of 22 stamps. Each stamp has the face value of NIS 0.10 (Designer: Ernest Lorentsov).

* 5 stamps for each final letter issued in a special sheet of 10 stamps. Each stamp has the face value of NIS 0.10 (Designer: Y. Granot, based on original design by E. Lorentsov).

 The Hebrew Alphabet stamp with the face value of NIS 1.00 (Designer: Y. Granot, based on original design by E. Lorentsov).

In the modern Hebrew written language five letters have a different shape when they are written at the end of a word and therefore a special sheet for these five final letters has been issued.

THE HEBREW ALPHABET

Issue: February 2001 Designer: Ernest Lorentsov Stamp Size: 25.7 mm x 20 mm Plate no.: 419, 427, 428

Sheet of plate no. 419: 22 stamps, Tabs: 22 no phosphor band

Sheet of plate no. 427: 10 stamps, Tabs: 10 no phosphor band

Sheet of plate no. 428: 50 stamps, Tabs: 10 no phosphor band

Printers:

Plate no. 419 - De La Rue, England (Rotogravure) Plates no. 427,428 - Government Printers (Offset)